

ВРСНИЧКО НАСИЛСТВО



Модул 1. – Андреа Накова

Граѓанска
организација:
Новинари за
човекови права,
Адреса: В. Мачуковски
2А-3/16, Скопје

www.jhrmk.org



Скопје, Август, 2018

- Како да се справиш, а што да избегнуваш
- Митови за врсничкото насилство
- Превенција од врсничко насилство
- Најчесто поставувани прашања

ВОВЕД

Социјалниот и едукативниот живот на децата одат - рака под рака, без разлика дали тие имаат пријатели, дали се прифатени од своите врсници, или се жртви на агресија. Ова покажува дека ние не можеме целосно да ги разбереме факторите што водат кон академски успех не знаејќи за социјалното опкружување на детето во училиште. На пример, децата што имаат помалку пријатели, кои се активно одбивани од врсничките групи, или кои се жртви на врсничко насилство, е поневеројатно да имаат когнитивни и емоционални ресурси да постигнат добар успех на училиште. (Џувонен и Грахам, 2014)

Насилството може да има долгорочни ефекти на академските успеси на учениците. Попознато како врсничка виктимизација или врсничко вознемирување, врсничкото (училишно) насилство е дефинирано како физичка, вербална или психолошка злоупотреба на жртви од насилници кои намерно им нанесуваат повреди (Олвеус, 1993). Критичните карактеристики кои го дистанцираат врсничкото насилство од едноставен конфликт помеѓу врсници се: намерата да се предизвика штета/болка, повторливите инциденти и небалансот на сила помеѓу насилникот и жртвата. Некои примери на небаланс на сила се физичката сила – физички посилните врсници ги “закачаат” помалку силните – постарите ученици извршуваат насилство врз помладите – или нумерички голема група на ученици вршат насилство врз нумерички мала група. Удирање, шутирање, нарекување со погрдни имиња, ширење на невистини, ексклузија и засрамувачки гестови (превртување со очи) од помоќните врсници се примери за насилство што е со физичка, вербална или психолошка природа. Некои дефиниции на насилство велат дека вознемирувањето мора да биде повторувано во одреден

интервал време за да се смета за врсничко насилство. Без разлика, дури и еден трауматичен инцидент на врсничка виктимизација може да биде болен и да разбуди страв од континуирано злоставување.

Овој модул е посветен на професорите со цел идна едукација на ученици во однос на врсничкото насилство. Фокусот на овој модул е врсничкото насилство – негова дефиниција, митови и вистини; справување со него. Во овој модул ќе се обработат најчестите прашања околу врсничкото насилство, што може да се направи околу истото и кои се неговите негативни ефекти; како професорите да зборуваат со учениците на оваа тема – како да ја отворат, кои прашања да ги постават, како да ја водат дискусијата; и каде професорите може да најдат повеќе информации во однос на оваа тема.

Цели:

На крајот од овој модул, професорот ќе може:

- да ги идентификува клучните елементи на ефективен систем за справување со врсничкото насилство
- да ги опише клучните процеси во секој елемент на програмата;
- да ги разбере првичните чекори потребни за спроведување превенција од врсничко насилство;

Клучни зборови: врсник; насилство; врсничко насилство; ученици; професори; однос; злоупотреба; вознемирување; дискусија; превенција

Врсничко насилство

Потсмевот и закачањата помеѓу ученици се стари колку и училиштата. Но, не секој потсмев низ училишните дворови е невин израз на младост. Постојаното, непосакувано вознемирување може да ја промени позитивната едукативна средина во дневен пекол за жртвите, со сериозни и негативни психолошки и едукативни ефекти, особено доколку вознемирувањето вклучува сексуален аспект. Додека прашањето за тоа дали врсничкото насилство го крши цивилното право на учениците е дебатирано години наназад, сега јасно се појавуваат јасни црти на правната доктрина околу вознемирувањето на врсниците.

Следните информации се дизајнирани да ве запознаат со главните прашања околу ова ново поле на правото.

Напоменуваме дека не е наменето да се користи како замена за поединечни правни совети. Случаите за граѓански права се сложени, и често исклучуваат суптилни фактички детали. Ако вие или вашата област се соочувате со обвиненија за врсничко насилство или ако сакате да создадете политика за врсничко насилство, треба да се консултирате со советници кои се запознаени со областа на правото на образование и граѓанските права.

Проблемот со врсничкото насилство може да биде полошо отколку што мислите. Една национална студија завршена во 1993 година покажа дека околу осумдесет и еден процент од учениците биле малтретирани во одреден момент за време на училишните години, при што осумдесет и пет проценти од девојчињата и седумдесет и девет проценти од момчињата пријавиле најмалку еден инцидент во текот на нивното школување.

Сексуалното вознемирување на училиште може да има сериозни последици. Од испитаниците што биле испитани во студијата, дваесет и девет проценти рекле дека чувствуваат помалку самодоверба откако биле малтретирани. Дваесет и три проценти пријавиле дека не сакале да одат на училиште како резултат на вознемирувањето, а дванаесет проценти од оние кои биле малтретирани се откажале од воннаставни или атлетски активности како резултат на нивното искуство.

Самопочитта, академските перформанси, довербата во службениците во училиштата и чувство на лична безбедност на ученикот може да страдаат кога еден ученик станува жртва на сексуално вознемирување на училиште. Непријавеното малтретирање не само што не исчезнува; статистичките податоци покажуваат дека, доколку не се спротиставиме и не го пријавиме, насилството единствено ќе продолжи.

Врсничкото вознемирување е сериозен проблем, а училишните окрузи треба сериозно да го сфатат: Не само што малтретирањето носи огромен ризик и штета за учениците, туку го нарушува и законот.

Колку е раширено?

Според националните истражувања од 2012 и 2013:

- 70% од учениците во основно и средно образование искусиле насилство.
- 20-40% пријавиле насилство или биле дел од врсничко насилство во текот на учебната година
- 5-15% од младите се хронични жртви
- 7-12% се хронични насилници

Колку е сериозно?

- 60% од учениците од основно и средно училиште го оценуваат врсничкото насилство како главен проблем во нивниот живот
- Најголем дел од децата помеѓу 10-18 години се повеќе загрижени за емоционалното малтретирање и социјалната суровост од врсниците од било што друго, вклучувајќи го и академскиот успех
- Некои училишни напади се вклучуваат во историјата како врсничко насилство



Што да се прави, а што да се избегнува?

ДА СЕ ПРАВИ...

Одговори (реагирај) на секој инцидент со малтретирање што ќе го забележите.

Повеќето малтретирање се одвиваат во „непознати простори“ како ходници, игралишта и тоалети каде надгледувањето од страна на возрасни е минимално (Astor, Meyer, & Behre, 1999). Важно е наставниците да бидат повидливи на овие места и да одговорат на сите малтретирани инциденти што ги забележуваат. Одговорот на наставникот значи комуникација со насилниците, и укажување дека нивните постапки не се прифатливи и им помош кон жртвите да се чувствуваат помалку немоќни во врска со нивната ситуација. Честото и постојано присуство на наставниците во сите области на училиштето им помага на учениците да имаат чувство на сигурност. Наставниците исто така треба да внимаваат на учениците кои се физички помали од нивните врсници или кои се однесуваат или изгледаат поинаку од другите, бидејќи овие варијабли честопати служат како фактори на ризик за малтретирање (Jvonen & Graham, 2014).

Користете ги сведочените инциденти на врсничко насилство како "моменти од кои учиме".

Моментите од кои може да научиме се дефинираат како ситуации кои ја отвораат вратата за разговори со учениците за тешки теми. Тие можат да вклучуваат: зошто многу млади луѓе играат улоги на минувач во туѓите животи и / или не сакаат да дојдат на помош на жртвите, како општествениот остракизам може да биде особено болна форма на врсничка злоупотреба и зошто насилниците понекогаш се популарни меѓу нивните врсници. Ефикасен начин да се испрати пораката дека малтретирањето нема да се толерира е да се ангажираат учениците во овие тешки дијалози, наместо брзо и сурово да се казни сторителот.

Побарајте надворешна помош кога е потребно.

Повеќето наставници немаат обука за да се справуваат со учениците кои имаат сериозни проблеми како сторители или жртви на малтретирање. Оттука, тие треба да побараат професионална помош кога тоа е потребно или од директорот, училишниот советник или училишниот психолог/дефектолог. Иако малтретирање во американските училишта влијае врз животот на многу млади, околу 10 проценти од учениците се хронични насилници или жртви и можат да бидат изложени на ризик за долгорочни тешкотии при приспособување (Juvonen, Graham, & Schuster, 2003; Nansel et al., 2001).

Бидете пример со сопственото однесување.

За жал, врсничкото насилство се јавува и кај едукаторите и помеѓу едукаторите и учениците. Од клучно значење е возрасните лица во училиштата да се воздржат од таргетирање меѓусебно и од таргетирање на учениците.

ДА СЕ ИЗБЕГНУВА...

Никогаш не игнорирајте ученик кој пријавува дека е жртва на врсничко насилство.

Жртвите на врсничко насилство честопати не сакаат да им кажат на своите наставници за нивните искуства бидејќи се плашат од одмазда. Другите кои го избегнуваат откривањето веруваат дека нивните наставници не се грижат или не сакаат да им помогнат. Бидејќи толку многу жртви на малтретирање во училиштата "страдаат во тишина", важно е наставниците да го следат секој пријавен инцидент.

Не се потпирајте премногу на пристапот на нулта толеранција за дисциплинирање на насилници.

Пристапите за нулта толеранција кои се залагаат за суспензија или протерување на училишни насилници понекогаш се претпочитаат, бидејќи тие веројатно испраќаат порака до студентското тело дека малтретирањето нема да

се толерира. Сепак, истражувањата сугерираат дека овие политики не секогаш функционираат како што е наменето и понекогаш може да доведе до повратен напад. Пред да се одлучат за стратегијата за дисциплина, наставниците треба внимателно да размислат за опсегот на проблемот, каде треба да се насочат промените, кого ќе го засегнат тие промени, правичноста на стратегијата и видовите на пораки кои се пренесуваат до учениците.

Не прифаќајте модел „една големина за сите“ во однос на интервенирање при насилство во училиштата.

Бидејќи насилството може да има многу форми (на пример, психолошки наспроти физички), може да биде привремено или хронично. Бидејќи насилниците и нивните жртви имаат различни предизвици, наставниците треба да ги прилагодат своите интервентни пристапи кон специфичните потреби на секое дете.

Не дозволувајте група од врсници да ви се „испуштат од рака“.

Насилството вклучува повеќе од самите сторители и жртви. Учениците се често сведоци на малтретирање и може да преземат улоги на минувачи или зајакнувачи кои ги поттикнуваат насилниците. Врсниците треба да научат дека не постои нешто како невин набљудувач и како нивното групно однесување индиректно може да ги охрабри насилниците.

Митови околу врсничкото насилство



1. Насилниците се одбиени од нивните врсници и немаат пријатели

Многу луѓе веруваат дека сите ги мразат насилниците во одделението. Но во реалноста, истражувањата покажуваат дека многу насилници имаат висок статус во нивните одделенија, и многу пријатели. Конкретно за време на училишните години, некои од насилниците се толку популарни помеѓу соучениците, што се сметаат за “кул” и интересни. Многу соученици им се воодушевуваат на нивната храброст и е возможно дури и да пробаат да ги имитираат.



2. Насилниците имаат ниска самодоверба

Овој мит е широко прифатено гледиште на луѓето кој вели дека насилниците сигурно се однесуваат така поради ниското мислење за себеси. Но, постојат малку докази дека насилниците страдаат од ниска самодоверба. Спротивно на тоа, многу студии покажуваат дека насилниците себеси се гледаат позитивно. Со тоа, фокусирање единствено на подигнување на самодовербата кај сите ученици, веројатно нема да ги подобри резултатите во однос на врсничкото насилство



3. Со останување во позиција на жртва се гради карактер

Уште едно недоразбирање е дека насилството е нормален дел од детството, и дека преживувањето на врсничко насилство гради карактер. Спротивно на ова гледиште, истражувањата јасно покажуваат дека жртвите на врсничко насилство ги покачуваат слабостите на децата жртви. На пример, знаеме дека децата кои се пасивни и социјално повлечени се на голем ризик да бидат жртви на врсничко насилство; овие деца, по искусеното насилство уште повеќе се повлекуваат.



Најчесто поставувани прашања

Дали е вистина дека си „Еднаш жртва, секогаш жртва“?

Не. Некои наоди укажуваат дека статусот на жртва е умерено стабилен во период од една година за основните ученици. Меѓутоа, во истражувањето со раните адолесценти, само околу една третина од учениците кои имале углед како жртви во есента на шестото одделение ја задржале таа репутација на крајот на учебната година. Иако одредени карактеристики на личноста (на пример, тенденцијата да бидат срамежливи или повлечени) ги ставаат децата на поголем ризик да бидат малтретирани, мноштво промени во ситуационите фактори (на



пример, да се биде нов ученик во училиште, како доцно влегување во пубертет) влијае на веројатноста за детето е малтретирано или продолжува да биде малтретирано. Овие фактори на ситуацијата објаснуваат зошто има повеќе привремени од хронични жртви на малтретирање.

Дали некои ученици се и насилници и жртви?

Да. Едно истражување го опиша психолошкиот профил на жртвите на насилник - тоа е, учениците кои се и сторители и жртви на врсничко насилство. Овие ученици се чини дека се со големо мнозинство отфрлени од нивните врсници, не уживаат во некоја од социјалните бенефиции кои понекогаш се акумулираат на агресивна младина. Со повеќекратни социјални ризици, жртвите-насилници се сметаат за поранливи од само насилниците или жртвите.

Со толку многу интервенции за намалување на бројот на насилници, како можат наставниците да знаат кој да го одберат?

Треба да се разгледаат три прашања. Прво, како се дефинира проблемот со насилството? Ако колективот смета дека малтретирањето е колективна одговорност на сите во училишната заедница, тогаш се повикаат на пристап на училиште. Меѓутоа, ако еден примарен фокус е на потребите на хронични насилници и / или жртви (7-15%), тогаш посочената програма би била посоодветна. Второ, колку е одржлива интервенција меѓу вработените кои можеби веќе се

преоптоварени со одговорности? Во сите случаи, треба да се разгледаат интервенции со независни податоци за евалуација кои ја поддржуваат нивната ефективност. Трето, кон која возрасна група е интервентното насочување? Децата се подложуваат на големи когнитивни, емоционални, социјални и биолошки промени од градинка до средно училиште, а активностите за интервенција мора да бидат осетливи на различни потреби на различни возрасни групи. Покрај тоа, со мултиетничко ученичко население, програмските активности треба да ги одразуваат животните искуства и културните наследства на учесниците.

Превенција од врсничко насилство

Помогнете им на децата да го разберат насилството

Децата кои знаат што е врсничко насилство и може подобро да го идентификуваат. Тие можат да зборуваат за насилство доколку им се случува на нив или на другите. Децата треба да знаат начини за безбедно спротиставување на малтретирање и како да добијат помош.

Поттикнете ги децата да зборуваат со возрасен ако се малтретирани или доколку знаат дека другите се малтретирани. Возрасниот може да даде утеха, поддршка и совети, дури и ако тие не можат директно да го решат проблемот. Поттикнете го детето да пријави врсничко насилство ако тоа се случи. Разговарајте за тоа како да се спротистават на врснички насилници. Дајте им совети, како да кажат "стоп" директно и самоуверено. Зборувајте за тоа што да направите ако овие акции не функционираат, како да заминат од ситуацијата. Разговарајте за стратегии за да останат безбедни, како на пример да останат блиску до возрасни или групи на други деца. Поттикнете ги да им помогнат на децата кои се малтретирани со покажување љубезност или носење помош.

Поттикнете ги децата да го прават она што го сакаат

Помогнете им на децата да учествуваат во активности, интереси и хобија кои им се допаѓаат. Децата можат да волонтираат, да играат спорт, да пеат во хор, или да се придружат на младински или училишен клуб. Овие активности им даваат на децата можност да се забавуваат и да ги задоволат другите со исти интереси. Тие можат да градат доверба и пријателства што помагаат да се заштитат децата од малтретирање.

Вклучете ги родителите и младите

Училишниот кадар може да направи многу за да спречи врсничко насилство и да ги заштити учениците, но тие не можат да го направат тоа сами. Родителите и младите исто така играат улога во спречувањето на врсничкото насилство во училиште. Еден механизам за ангажирање на родители и

млади - училишен комитет за безбедност, може да ја доведе заедницата заедно за да се спречи врсничко насилство а училиштето да остане активно и фокусирано.

Создавање на безбедна средина

Безбедната и поддржувачка училишна клима може да помогне да се спречи врсничкото насилство. Безбедноста започнува во училницата. Учениците исто така треба да се чувствуваат и да бидат безбедни насекаде во кампусот - во мензата, во библиотеката, во просториите за одмор, во автобусот и на игралиштето. Секој во училиште може да работи заедно за да создаде клима каде врсничкото насилство не е прифатливо.

Разговарајте со учениците

Одвојте одделенски часови во текот на учебната година за време на кои ќе отворите дискусии во однос на врсничкото насилство. Отворено разговарајте со учениците и дозволете секој од нив да има време да го искаже своето мислење на дадената тема. Доколку почувствувате пасивност, помогнете ја дискусијата со прашања како: Дали сте се сретнале до сега со врсничко насилство?; Дали сте виделе на интернет што тоа значи?; Дали сте биле сведок на врсничко насилство? Како е чувството? Дали нешто превземавте во однос на тоа?; Како мислите дека изгледа еден насилник? А како изгледа една жртва?; Дали сметате дека врсничкото насилство се случува само на одредена возраст, или во текот на целиот живот?

Бидете отворени за дискусија, но не нападни. Дозволете учениците да зборуваат, а вие внимателно слушајте. Во текот на овие дискусии, наставникот може најдобро да ја „опипа“ ситуацијата и да дознае кое е нивото на познавање, и какви се размислувањата за насилството во своето одделение. Внимавајте да не искажувате лични ставови, од можност дел од учениците да го примат тоа како закана и да следи страв од искажување на личното мислење.

Предложени ресурси за обука и дополнителни материјали / референци

<http://www.apa.org/>

<https://www.stopbullying.gov/>

https://www.google.com/search?q=anti+bullying&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjLlrS0x9zbAhWLmbQKHSTQAxSQ_AUICigB&biw=1366&bih=662